

Aile İstikrarsızlığı Kavramına Bir Bakış: Sistemik Bir Analiz*

An Overview of the Concept of Family Instability: A Systematic Analysis

Esat Özgörenek^{ID}, Hasan Yılmaz^{ID}

Öz. Bu çalışmanın amacı son yıllarda aile istikrarsızlığı (family instability) kavramına yönelik gerçekleştirilen araştırmaları incelenmek ve mevcut duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır. Aile istikrarsızlığı; boşanma, ebeveyn kaybı, ebeveynin yeniden evlenmesi, iş/gelir kaybı, konut değişikliği gibi ailenin yaşadığı önemli değişimleri ve bireylerin bu değişimlerden hangilerine maruz kaldığını tanımlamak için geliştirilen şemsiye bir kavramdır. Bu araştırma kapsamında aile istikrarsızlığına yönelik Türkiye’de gerçekleştirilen herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Belirlenen araştırma ölçütleri doğrultusunda aile istikrarsızlığına yönelik son altı yılda gerçekleştirilen 31 çalışma sistematik bir şekilde analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular ilgili alanyazın ışığında tartışılmış olup bazı sonuçlar ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler. Aile istikrarsızlığı, aile geçişleri, aile yapısı değişiklikleri, sistematik analiz

Abstract. The aim of this study is to analyze the recent studies on the concept of family instability and to present a situation table on the current situation. Family instability is an umbrella term developed to describe significant changes experienced by the family, such as divorce, loss of a parent, remarriage of a parent, loss of job/income, change of residence, and which of these changes individuals are exposed to. In the research conducted, no studies on family instability were in Turkey. In line with the determined research criteria, 31 studies on family instability conducted in the last six years were analyzed systematically. The findings obtained within the scope of the study were discussed in the light of the relevant literature and some conclusions and suggestions were presented.

Keywords. Family instability, family transitions, family structure changes, systematic analysis

Esat Özgörenek

Şule Yüksel Şenler Anaokulu, Konya, Türkiye
e-mail: esatozgorenek@outlook.com

Hasan Yılmaz

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Konya,
Türkiye
e-mail: hasanyilmaz@erbakan.edu.tr

Geliş/Received: 06.03.2024

Kabul/Accepted: 27.06.2024

<https://doi.org/10.58434/apdad.1448262>

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

*Bu çalışma 30 Mayıs-1 Haziran 2024 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Bütünleşik Sosyal Araştırmalar ve Disiplinlerarası Çalışmalar Kongresinde (ISRIS) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Bireysel ve toplumsal olarak önemli bir role sahip olan aile, pek çok bilimsel disiplin tarafından araştırmalara konu olmaktadır. Dinamik bir yapıya sahip olan aile kavramına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar, ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara cevap bulmaya çalışmaktadır. Son yıllarda, tek bir aile olayına odaklanmanın çocukların gelişimini olumsuz etkileyen faktörleri anlamak için yeterli olmadığı sıkça ifade edilmektedir (Cavanagh vd., 2018). Bu sebeple araştırmacılar, çocuğun yaşamında gerçekleşen durumları (boşanma, vefat, ebeveynin yeniden evlenmesi gibi) bir kesit olarak ele almaktan ziyade, gerçekleşen olayların sayısına ve birikerek artan etkisine odaklanmıştır. Bir başka deyişle gerçekleştirilen çalışmalarda aile yapısından daha çok ailedeki değişim ve istikrarsızlık ön plana alınmıştır(Cavanagh vd., 2018; Gaydosh ve Harris, 2018). Bu bağlamda söz konusu durumu işlevsel olarak tanımlamak ve ölçmek amacıyla aile istikrarsızlığı (family instability) kavramı ortaya atılmıştır.

Aile istikrarsızlığı; boşanma, ebeveyn kaybı, üvey ebeveyn eklenmesi, ikamet değişikliği, iş veya gelir kaybı, çocuğun birincil bakıcısının romantik ilişkisindeki geçiş ve değişimler olarak tanımlanmaktadır (Ackerman vd., 1999; Forman ve Davies, 2003). Aile istikrarsızlığı, aile ortamının diğer yönlerinden (örneğin, annenin psikiyatrik öyküsü, ebeveyn stresi) ayrı olarak, ailedeki bozulma ve geçişlerin çocuğun gelişimine etkisini araştırmaya olanak tanıyan bir kavramdır (Womack vd., 2022). Aile istikrarsızlığı çocuğun biyolojik ebeveynlerinin boşanmasından, velayeti elinde bulunduran ebeveynin yeni biriyle evlenmesine kadar pek çok durumu kapsamaktadır (Cavanagh vd., 2018).

Sroufe, (1997) uyum sorunlarının doğrudan çocuktan kaynaklı olmadığı, çocuğun zaman içinde maruz kaldığı olumsuz çevresel koşullara uyum sağlama süreçlerinden kaynaklanabileceğini ileri sürmektedir. Çocukların aile yaşamlarında meydana gelen boşanma, ebeveyn kaybı, konut değişikliği, birincil bakıcının yeni romantik ilişkileri gibi her bir olayın tek başına çocuk için stres kaynağı olduğu bilinmektedir. Ancak söz konusu olaylar tekrar tekrar gerçekleştikçe yaşanan yeni stres faktörleri, zamanla çocuk üzerinde birikerek artan bir etki oluşturmaktadır. Aile istikrarsızlığı olarak ifade edilen bu durum ise çocuğun gelişim sürecini olumsuz etkileyebilmektedir (Evans vd., 2013).

Aile ilişkilerinde yaşanan her geçiş, çocukların ve ebeveynlerinin yaşamlarında farklı stres faktörleri yaratmaktadır (Hadfield vd., 2018). Örneğin ebeveynleri boşanma aşamasında olan bir çocuk, kısa vadede sadece bu duruma yönelik stres yaşarken uzun vadede bu durumdan dolayı pek çok olayla karşılaşmakta ve uyum sağlamaya çalışmaktadır. Söz konusu boşanma örneğini ele alacak olursak, boşanma olayları genellikle çocuğun velayeti altında olduğu ebeveyniyle birlikte konut değişikliğini de beraberinde getirmektedir. Konut değişikliğiyle birlikte çocuğun okul ve arkadaş çevresi de değişebilmekte ve çocuğun bu yeni duruma da uyum sağlaması gerekmektedir. Ebeveynlerin ayrılmasıyla genellikle ailenin ekonomik geliri değişmektedir. Bu sebeple çalışmayan ebeveynler boşanmadan sonra iş hayatına girebilmektedir. Bu durum çocuğun evde daha fazla yalnız kalmasına ve ebeveyniyle iletişiminin azalmasına sebep olabilmektedir. Bir süre sonra çocuğun biyolojik ebeveynleri yeniden romantik ilişkiler kurabilmekte, haneye çocuğun birincil bakım veren ebeveyni ile birlikte yaşayan ya da evlenen yeni bir birey eklenebilmektedir. Kimi zaman ebeveynin yeni eşinin çocukları da aynı evde yaşamaya başlamakta ve yeni bir aile sistemi oluşmaktadır. Her bir değişim yeni bir stres kaynağı ve uyum çabasını beraberinde getirmektedir. Tüm bu süreç ve durumlar ise bazı çocukların gelişimlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Özetle çatı bir kavram olan aile istikrarsızlığı, çocuğun yaşamındaki tüm bu değişimlere ve istikrarsızlığa neden olan olaylara tekrar tekrar maruz kalmayı ifade etmektedir (Ackerman vd., 1999; Cavanagh vd., 2018; Forman ve Davies, 2003).

Araştırmalar, aile istikrarsızlığının çocukların yaşamlarında önemli bir stres faktörü olduğunu göstermektedir (Gaydosh ve Harris, 2018). Öte yandan ebeveynler de öngörülemeyen aile olaylarıyla (örneğin; işini kaybetme, romantik bir partnerden ayrılma, taşınma, iş/gelir kaybı) başa çıkmaya çalışmaktadır. Bu süreçte ebeveynlerin ekonomik ve psikolojik kaynakları tükenmekte, fiziksel ve/veya duygusal iyi olma halleri olumsuz etkilenmektedir (Li vd., 2022). İlgili alanyazın incelendiğinde aile istikrarsızlığı ile çocukların iyilik hali (Fomby ve Cherlin, 2015; Lu vd., 2021; Schoon, 2019), davranış sorunları (Fomby ve Osborne, 2017; Fomby ve Cherlin, 2015), dışsallaştırma sorunları (Li vd., 2022; Coe vd., 2020; Womack vd., 2022; Coe vd., 2019), okula uyum sorunları (Coe vd., 2018), ikincil şiddete maruz kalma (Cavanagh vd., 2018), ebeveynle çatışma (Li vd., 2019), suça bulaşma (Bosick ve Fomby, 2018), akademik başarının düşmesi (Lessem ve Sanders, 2019), saldırgan davranış gösterme (Womack vd., 2021), erken cinsel ilişkide bulunma (Goldberg vd., 2017),

ebeveynler arası çatışma (Coe vd., 2017), yardım arama konusunda isteksizlik (Evans vd., 2018), sosyal ve bilişsel yeterliliklerin olumsuz etkilenmesi (Schoon, 2019) ve erken yaşta ebeveyn olma (Bosick ve Fomby, 2018) arasında ilişki olduğu görülmektedir.

Aile istikrarsızlığına yönelik Türkiye'deki alanyazın incelendiğinde, aile istikrarsızlığının içerisinde yer alan boşanma (Halisdemir ve Nazlı, 2023; Öksüzler Cabılar ve Yılmaz, 2022), ebeveyn kaybı (Varol vd., 2021; Yıldırım, 2021), yeniden evlilik (Çobanoğlu ve Tek, 2021), üvey ebeveynlik (Aslantürk ve Kaya Kılıç, 2020), iş kaybı (Bayrak, 2019), yoksulluk (Karapınar Kocağ, 2023) ve evlilik dışı birlikte yaşam (Adak, 2016) gibi değişkenlere odaklanan araştırmalar gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak Türkiye'de doğrudan aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Ek olarak aile istikrarsızlığının bileşenlerine yönelik çalışmalar incelendiğinde, boşanma dışındaki değişkenlerin oldukça sınırlı sayıda olduğu göze çarpmaktadır.

Aile istikrarsızlığı olarak tanımlanan durumlar, özellikle ABD ve Avrupa'da giderek artmaktadır (Brown vd., 2016; Child Trends & Social Trends Institute, 2014; Hadfield vd., 2018). Yaşanan istikrarsızlıklar ve geçişler hem ebeveynleri hem de çocukları çoğu zaman olumsuz etkilemektedir. Aile istikrarsızlığı; yetişkinlerin sağlığını, üretkenliğini, yaşam kalitelerini ve topluma katılımlarını olumsuz etkilemektedir. İstikrarsızlık süreçleri aynı zamanda ebeveynlerin çocuklarına sağladığı bakımın kalitesini ve çocukların iyilik halini de olumsuz etkileyebilmektedir (Osborne vd., 2012). Aile istikrarsızlığı olarak ifade edilen olayların sıklığındaki artış ebeveynler ve çocuklar için risk oluşturmaktadır (Fomby ve Cherlin, 2016; Gaydosch ve Harris, 2018). Bu sebeple çocukların psikososyal gelişimine yönelik tehditleri önlemek ve ailedeki geçişlere uyum sağlamalarını kolaylaştıracak unsurları daha iyi anlamak adına çalışmalar gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir (Hadfield vd., 2018). Bu bağlamda aile istikrarsızlığı kavramına ve son yıllarda yapılan çalışmalara dikkat çekilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada, aile istikrarsızlığı kavramına yönelik son altı yılda yapılan çalışmaların sistematik olarak incelenmesi ve gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin sonuçların ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Araştırmada bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?

2. Çalışmaların katılımcı gruplarına göre dağılımı nasıldır?
3. Çalışmaların katılımcı sayılarına göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışmaların yazım diline göre dağılımı nasıldır?
5. Çalışmaların yayımlandıkları akademik dergilere göre dağılımı nasıldır?
6. Çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Çalışmaların anahtar kelimelere göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların sistematik olarak analiz edilmesi ve var olan durumun ortaya koyulması amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden sistematik derleme deseni seçilmiştir. Sistematik derleme seçilen konuda alanyazındaki önemli noktaları ortaya koymak, gelecekteki çalışmalara ve uygulamalara yol göstermek için kullanılan bir desendir (Minner vd., 2010). Sistematik analiz, öncelikle araştırma sorusunun, amacının, dâhil etme ve hariç bırakma ölçütlerinin belirlenmesi; daha sonra da alanyazının taranması ve araştırma için asıl çalışmaların seçilerek analiz edilip yorumlanmasıdır (Uman, 2011).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Aile istikrarsızlığı kavramına yönelik ulusal ve uluslararası güncel durumu ortaya koymak amacıyla son altı yılda gerçekleştirilen çalışmalar üzerinden bir araştırma ortaya koyulmuştur. Araştırma için öncelikle alanyazın taraması sürecinde kullanılacak anahtar kelimeler, tarama yapılacak dizinler ve hangi yıllar arasındaki çalışmaların dâhil edileceği belirlenmiştir. Bu çalışma için “family instability” ve “aile istikrarsızlığı” ifadeleri anahtar kelimeler olarak belirlenmiştir. İncelenen çalışmaların araştırmaya dâhil edilme ölçütleri olarak:

- Çalışmanın hakemli bir bilimsel dergide yayımlanmış olması,
- Çalışmanın 2017-2023 yılları arasında yayımlanmış olması,

- Çalışmanın tam metninin Türkçe ya da İngilizce olması belirlenmiştir.

Araştırmada ulaşılan çalışmalardan bazılarının, aile istikrarsızlığı kavramını yaygın kabul gören aile istikrarsızlığı tanımından (bkz. Ackerman vd., 1999; Forman ve Davies) farklı bir şekilde (kendi kültürleri bağlamında ya da dini bakış açısıyla) ele aldığı görülmüş ve bu çalışmalar araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir. Farklı veri tabanlarında yapılan araştırmalar sonucunda tekrar eden çalışmalar değerlendirmeye alınmamıştır. Belirlenen anahtar kelimeler doğrultusunda DergiPark, Google Akademik ve bir üniversitenin elektronik veri tabanı üzerinden gerçekleştirilen taramalarda ulaşılan çalışmaların başlık ve özetleri incelenmiş olup, aile istikrarsızlığı bağlamında dâhil edilme ölçütlerini karşılayan 31 makale çalışma için seçilmiştir. Çalışma kapsamına alınan makaleler belirlenen araştırma soruları doğrultusunda değerlendirilerek analiz edilmiştir.

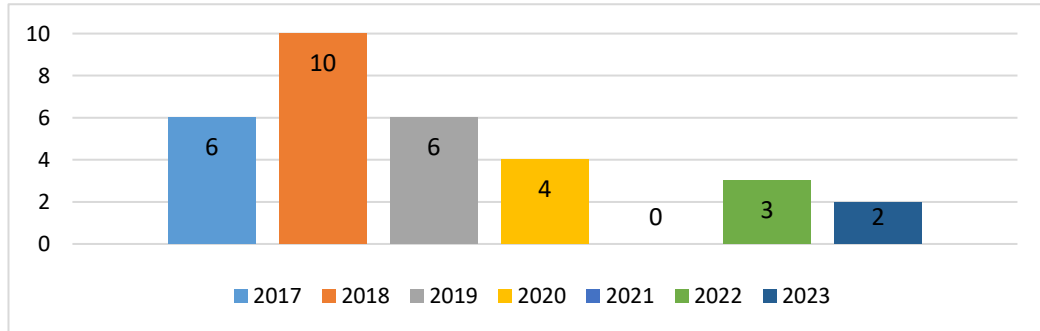
BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamına dâhil edilen 31 çalışmadan elde edilen veriler daha önce bahsedilen araştırma soruları doğrultusunda sırasıyla incelenmiştir.

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada ilk olarak “Çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Şekil 1’de araştırmaların yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.

Şekil 1. Çalışmaların yıllara göre dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde aile istikrarsızlığına yönelik son altı yılda gerçekleştirilen araştırmaların önemli bir kısmının (n=10) 2018 yılında yayımlandığı görülmektedir. 2021 yılında ise araştırmamızın ölçütlerine uygun olarak herhangi bir çalışma yayımlanmadığı görülmektedir.

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada ikinci alt amaç olarak “Çalışmaların katılımcı gruplarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Tablo 1’ de araştırmaların katılımcı gruplarına ilişkin frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan bireyler

Katılımcı Bireyler	F
Aile	3
Çocuk	4
Çocuk ve Anne	1
Çocuk, anne ve öğretmen	1
Çocuk, aile ve öğretmen	3
Ergen	4
Ergen ve Aile	1
Yetişkin	4
Yetişkin Kadın	1
Yok	9
Toplam	31

Tablo 1 incelendiğinde aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların daha çok çocuk ve ergen katılımcılarla gerçekleştirildiği görülmektedir. Çocuk ve ergenler ile çalışma grubuna dâhil edilen öğretmen ve aileler ise yine çocuk ve ergenlere yönelik bilgi toplamak amacıyla çalışma grubuna eklenmiştir. Aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda yetişkin katılımcılarla yapılan çalışmaların ise görece çok daha az olduğu söylenebilir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada üçüncü alt amaç olarak “Çalışmaların katılımcı sayılarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 2’ de araştırmalara katılan bireylerin sayısına yönelik frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan bireylerin sayısı

Katılımcı Sayısı	f
0-500	7
500-1000	5
1000-2000	4
2000-3000	2
3000-4000	2
8000-10000	2
10000+	2
Toplam	24

Tablo 2 incelendiğinde aile istikrarsızlığına yönelik yapılan çalışmalarda katılımcı sayısının en fazla ($n=7$) 0-500 kişilik grupta yer aldığı görülmektedir. Öte yandan gerçekleştirilen çalışmaların yarısından fazlasının örneklem büyüklüğünün 1000 kişiden fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bu sebeple aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların çoğunlukla geniş katılımcı gruplarında gerçekleştirildiği yorumu yapılabilir.

Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada dördüncü alt amaç olarak “Çalışmaların yazım diline göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Hem son altı yıl içerisinde hem de tüm zaman aralıklarında seçilen anahtar kelimeleri ile belirlenen arama motorlarında yapılan taramalarda Türkiye’de gerçekleştirilen ya da yayımlanan herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bağlamda çalışma kapsamında ele alınan çalışmaların tamamının yazım dili İngilizcedir.

Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Çalışmada beşinci alt amaç olarak “Çalışmaların yayımlandıkları akademik dergilere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Tablo 3’ te çalışmaların yayımlandıkları dergilere ilişkin frekans tablosu gösterilmiştir.

Tablo 3. Çalışmaların yayımlandıkları dergiler

Dergi Adı	f
American Behavioral Scientist	1
Annual Review of Sociology	1

(Devam ediyor)

Tablo 3. Çalışmaların yayımlandıkları dergiler (Devam)

Behavior Genetics	1
Child and Family Social Work	1
Child Development	3
Demography	2
Development and Psychopathology	3
Developmental Psychology	1
Family Relations	2
Journal of Abnormal Child Psychology	1
Journal of Family Social Work	1
Journal of Family Theory and Review	1
Journal of Health and Social Behavior	1
Journal of Marriage and Family	4
Journal of Research on Adolescence	1
Psychoneuroendocrinology	1
Revue des politiques sociales et familiales	1
Socarxiv Open Archive	1
Social Science Quarterly	1
Social Science Research	1
Society for Economic Dynamics	1
Youth & Society	1
Toplam	31

Tablo 3' te yer alan akademik dergiler incelendiğinde aile istikrarsızlığına yönelik çok farklı disiplinlerde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Çalışmaların yayımlandığı dergilerin daha çok çocuk ve ergen gelişimi üzerine yayın yapan akademik dergiler olduğu göze çarpmaktadır. Öte yandan sosyal bilimlerden fen bilimlerine kadar geniş bir yelpazede aile istikrarsızlığına yönelik çalışmaların yayımlandığı görülmektedir.

Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada altıncı alt amaç olarak “Çalışmaların araştırma türlerine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Tablo 4' te araştırmaların türlerine ilişkin frekans tablosu gösterilmiştir.

Tablo 4. Araştırma türlerine göre çalışmaların dağılımı

Araştırma Türü	f
Kesitsel Araştırma	17
Boylamsal Araştırma	7
Kuramsal/Derleme	5
Vaka Sunumu	1
Etnografik	1
Toplam	31

Tablo 4 incelendiğinde gerçekleştirilen çalışmaların yarısından fazlasının kesitsel araştırma (n=17) olduğu görülmektedir. Ayrıca boylamsal araştırmaların (n=7) yayımlandığı makalelerin de sayıca fazla olduğu göze çarpmaktadır. Ek olarak kuramsal veya derleme (n=5) araştırma türündeki makalelerinin yanı sıra etnografik araştırma ve vaka sunumu gibi araştırmaların da yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada yedinci alt amaç olarak “Çalışmaların anahtar kelimelere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Tablo 5’ te çalışmalarda yer alan anahtar kelimelerin dağılımına ilişkin frekans tablosu verilmiştir.

Tablo 5. Çalışmalarda yer alan anahtar kelimelerin dağılımı

Anahtar Kelime	f	Anahtar Kelime	f
Adolescence	2	child functioning	1
Adolescent	1	child wellbeing	1
Adolescent health	1	Childhood stress	1
adolescents	1	Children’s well-being	1
At-risk youth	1	criminal offending	1
Behavior	1	Cumulative effects	1
Causality	1	Family stability	1
Epstein-Barr virus	1	Family structure	2
externalizing symptoms	1	Family structure transitions	1
Family	1	family theory	1
family demography	1	family transitions	1
family dynamics	1	fertility	1
family formation	1	fragile families	4

(Devam ediyor)

Tablo 5. Çalışmalarda yer alan anahtar kelimelerin dağılımı (Devam)

family instability	9	gender	1
Family poverty	1	Polygenic risk	1
family relations	1	poverty	1
Gene by environment	1	problem behavior	1
Health	1	Racial inequality	1
high-risk families	1	race	1
homelessness	1	relationship instability	1
Internal representations	1	resilience	1
Interparental conflict	1	RSA reactivity	1
immigrant	1	School adjustment	1
incarceration	1	Separation	1
instability	1	sexual behavior	1
instability hypothesis	1	sexuality	1
life course	1	stress	2
marriage	2	stress reactivity	1
mediation	1	social inequality	1
Microsimulation	1	transition of adulthood	1
multiracial families	1	union dissolution	2
nontraditional families	1	unsupportive parenting	1
parenting	1	youth	1
Virus reactivation	1		

Tablo 5 incelendiğinde araştırmalarda en fazla belirtilen anahtar kelimelerin; family instability (aile istikrarsızlığı, n=9), fragile families (kırılgan/ risk altındaki aileler, n=4), family structure (aile yapısı, n=2) ve stress (stres, n=2) olduğu görülmektedir. Ek olarak Tablo 5' teki anahtar kelimeler incelendiğinde yine sosyal bilimlerden fen bilimlerine kadar geniş bir yelpazede kavramlara yer verildiği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Aile kavramına yönelik çeşitli disiplinlerde gerçekleştirilen çalışmalar uzun yıllardır aile yapısı ve boşanma süreçlerine odaklanmıştır. Aile yapısı, bir hane halkının belirli bir zamandaki unsurlarını yansıtırken aile istikrarsızlığı, zaman içinde hane halkındaki öğelerin değişiklikleri ifade etmektedir (Smith vd., 2017b). Araştırmacıların dikkatlerini aile istikrarsızlığı kavramına yöneltmesiyle birlikte aile çalışmaları, yaşam döneminin belli bir kesitine odaklanmak yerine bakış

açısını gelişimsel ve dinamik bir kavramsallaştırmaya kaydırmıştır (Gaydosh ve Harris, 2018). Çocukların aile süreçlerinde meydana gelen boşanma, ebeveyn kaybı, konut değişikliği, birincil bakıcının yeni romantik ilişkileri gibi her bir olayın tek başına çocuk için stres kaynağı olduğu bilinmektedir. Ancak söz konusu olaylar tekrar tekrar gerçekleştikçe yaşanan yeni stresler zamanla çocuk üzerinde birikimli bir etki oluşturmaktadır. Aile istikrarsızlığı yaşayan çocuklar, okula uyum (Coe vd., 2018), iyilik hali (Fomby ve Cherlin, 2015; Lu vd., 2021), sosyal ve bilişsel yeterlilikler (Schoon, 2019) gibi pek çok açıdan olumsuz etkilenmektedir. Benzer şekilde ebeveynler de yaşanan aile istikrarsızlıkları ile başa çıkmaya çalışırken ekonomik ve psikolojik kaynaklarını tüketmekte, fiziksel ve/veya duygusal iyi oluşları olumsuz etkilenmektedir (Li vd., 2022). Bu sebeple aile istikrarsızlığı yaşayan çocuk ve ebeveynlerin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve yaşadıkları stresli süreçlere yönelik destekleyici çalışmalar gerçekleştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Aile istikrarsızlığı olarak ifade edilen durumların görülme sıklığı günümüzde özellikle ABD ve Avrupa'da giderek yaygınlaşmaktadır (Brown vd., 2016; Child Trends & Social Trends Institute, 2014; Hadfield vd., 2018). Küreselleşen dünyada ABD ve Avrupa'da yaşanan problemler benzer şekilde Türkiye'de de görülebilmektedir. Ancak aile istikrarsızlığı kavramına yönelik Türkiye'de gerçekleştirilen doğrudan bir çalışmaya rastlanamamıştır. Türkiye'de daha çok, aile istikrarsızlığının önemli unsurlarından biri olan boşanmaya (Halisdemir ve Nazlı, 2023; Öksüzler Cabılar ve Yılmaz, 2022) yönelik çalışmalar gerçekleştirildiği görülmektedir. 1980'lerden günümüze toplumsal değişim ve modernleşme süreçleriyle birlikte bireylerin geçmişe nazaran daha sık boşandıkları ve/veya yeniden evlendikleri (ASPB, 2015), tek ebeveynli ailelerin sayılarının hızla arttığı (ASPB, 2011; TÜİK, 2021; TÜİK, 2022) ifade edilmektedir. Aile ve çocuklarla ilgili Türkiye'de son yıllarda yayınlanan bu istatistikler göz önüne alındığında, kavram olarak aile istikrarsızlığı olarak ifade edilmese de bu durumu yaşayan pek çok çocuk ve ebeveyn olduğu söylenebilir.

Aile istikrarsızlığı kavramına yönelik son altı yılda gerçekleştirilen 31 çalışmanın sistematik analizinin gerçekleştirildiği bu çalışmada söz konusu kavrama yönelik çalışmaların en fazla 2018 yılında (n=10) gerçekleştirildiği, 2021 yılı hariç her yıl aile istikrarsızlığına yönelik çalışmalar yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen çalışmaların katılımcıları daha çok çocuk ve ergen gruplardan oluşmaktadır. Bazı çalışmalarda çocuk ve ergenler hakkında kapsamlı veri toplamak adına aile bireylerinden ve öğretmenlerden de bilgi toplandığı

görülmektedir. Aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda yetişkin katılımcılarla yapılan çalışmaların ise görece çok daha az olduğu göze çarpmaktadır. Hem son altı yıl içerisinde hem de tüm zaman aralıklarında seçilen anahtar kelimeler doğrultusunda yapılan literatür taramalarında aile istikrarsızlığı kavramına yönelik Türkiye’de herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

Aile istikrarsızlığına yönelik çalışmaların yayımlandığı dergilerin daha çok çocuk ve ergen gelişimi konularına yönelik yayımlanan akademik dergiler olduğu görülmüştür. Araştırmaların yayımlandığı dergiler incelendiğinde, söz konusu kavrama yönelik çalışmaların sosyal bilimlerden fen bilimlerine kadar geniş bir yelpazede olduğu söylenebilir. Bir başka deyişle aile istikrarsızlığı kavramının disiplinler arası bir kavram olarak araştırmalarda yer aldığı yorumu yapılabilir. Söz konusu kavrama yönelik yapılan araştırmaların daha çok kesitsel araştırmalar (n=17) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan aile istikrarsızlığına yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda boylamsal araştırmalardan etnografik araştırmalara kadar çeşitli araştırma türlerinden faydalandığı ifade edilebilir. Analiz edilen çalışmaların anahtar kelimeleri incelendiğinde yine sosyal bilimlerden fen bilimlerine kadar geniş bir yelpazede kavramlara yer verildiği söylenebilir.

Bu araştırma kapsamında incelenen çalışmaların neredeyse tamamına yakını aile istikrarsızlığını çocuk ve ebeveynler açısından olası bir risk faktörü olarak değerlendirmektedir. Öte yandan alanyazında aile istikrarsızlığının günümüzde birçok ülke için oldukça yaygın bir durum olduğu; yaşanan geçişlerin istikrarsızlık ve olası bir risk olmadığını ifade eden çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenen makaleler doğrultusunda, aile istikrarsızlığının çocuk ve aileler için önemli bir risk faktörü olduğu konusunda büyük ölçüde görüş birliği olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda aşağıda araştırmacılara ve alan uzmanlarına yönelik bazı öneriler sunulmuştur:

- Araştırma kapsamında incelenen makalelerin tamamının var olan durumu veya ilişkileri ortaya koymayı amaçlayan çalışmalar olduğu görülmektedir. Aile istikrarsızlığı yaşayan bireylerin risk grubunda olduğu düşünüldüğünde, söz konusu süreçleri yaşayan bireylerin yaşadığı stresli durumlara uyumlarını desteklemek adına psikoeğitim programları geliştirmeye yönelik deneysel çalışmalara ihtiyaç olduğu ifade edilebilir.
- İncelenen çalışmaların daha çok çocuk ve ergenlerle yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaşanan istikrarsızlıklar ve geçişler çocuklar gibi ebeveynleri

de etkilemektedir. Bu sebeple ebeveynlere yönelik aile istikrarsızlığı çalışmalarına ihtiyaç olduğu söylenebilir.

- Boşanma ve tek ebeveynle yaşamının önemli bir orana sahip olduğu Türkiye’de, aile istikrarsızlığının yaygınlığı ve hangi boyutlarının (boşanma, ebeveyn kaybı, ebeveynin yeniden evlenmesi, iş/gelir kaybı, konut değişikliği) daha sık yaşandığı gibi konularda çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Türkiye’de aile istikrarsızlığına yönelik henüz bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Bu sebeple söz konusu yapının ortaya koyulması için geliştirilen ölçme araçlarının kültüre uyarlanması veya Türk kültürüne ve ihtiyaçlarına özgü yeni ölçme araçları geliştirilmesi önerilebilir.

Bu çalışmanın sınırlılığı, aile istikrarsızlığı kavramına yönelik son altı yılda gerçekleştirilen çalışmaların incelenmesidir. Gelecek çalışmalarda daha geniş zaman aralığındaki makaleler dâhil edilerek aile istikrarsızlığına yönelik geçmişten günümüze bir durum tablosu ortaya koyulabilir. Ek olarak bu çalışmada söz konusu kavrama yönelik gerçekleştirilen tez çalışmaları dâhil edilmemiştir. Gelecek çalışmalarda aile istikrarsızlığına yönelik makale ve tez çalışmaları birlikte incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ackerman, B. P., Kogos, J., Youngstrom, E., Schoff, K., and Izard, C. (1999). Family instability and the problem behaviors of children from economically disadvantaged families. *Developmental psychology*, 35(1), 258–268. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.35.1.258>
- Adak, N. (2016). Evlilik veya evlilik dışı birlikte yaşama: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Sosyoloji Dergisi*, 23–40.
- Aslantürk, H., ve Kaya Kılıç, A. (2020). Üvey aileye sahip gençlerde aile aidiyeti : Nitel Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 1171–1189.
- ASPB. (2011). *Tek Ebeveynli Aileler. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü*. <https://www.aile.gov.tr/uploads/athgm/uploads/pages/arastirmalar/tek-ebeveynli-aileler.pdf> adresinden erişildi.
- ASPB. (2015). Türkiye’de evlilik tercihleri. *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü*. <https://www.aile.gov.tr/uploads/athgm/uploads/pages/arastirmalar/turkiyede-evlilik-tercihleri-aras-tirnasi-2015.pdf> adresinde erişildi
- Bayrak, S. (2019). Türkiye’de işsizlik ve boşanma ilişkisi: 1980-2017 dönemi için nedensellik analizi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 10(1), 39–54. www.calismailiskileri.org
- *Bloome, D., Fomby, P., and Zhang, Y. (2023). Childhood family instability and young-adult union experiences: Black–white differences in outcomes and effects. *Demography*, 60(2), 379–410. <https://doi.org/10.1215/00703370-10571816>
- *Bosick, S. J., and Fomby, P. (2018). Family instability in childhood and criminal offending during the transition into adulthood. *American Behavioral Scientist*, 62(11), 1483–1504. <https://doi.org/10.1177/0002764218787000>
- Brown, S. L., Stykes, J. B., and Manning, W. D. (2016). Trends in children’s family instability, 1995–2010. *Journal of Marriage and Family*, 78(5), 1173–1183. <https://doi.org/10.1111/jomf.12311>
- *Cavanagh, S. E., Stritzel, H., Smith, C., and Crosnoe, R. (2018). Family instability and exposure to violence in the early life course. *Journal of Research on Adolescence*, 28(2), 456–472. <https://doi.org/10.1111/jora.12347>
- *Cavanagh, S., and Fomby, P. (2019). Family instability in the lives of American children. *Annual Review of Sociology*, 45(1), 139–148. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-073018-022633>. Family
- Child Trends & Social Trends Institute. (2014). World Family Map: Mapping family change and child well-being outcomes. Bethesda, MD: Child Trends. New York, NY: Social Trends Institute.
- *Choi, K. H., and Goldberg, R. E. (2021). Multiracial children’s experiences of family instability. *Journal of Marriage and Family*, 83(3), 627–643. <https://doi.org/10.1111/jomf.12763>
- Çobanoğlu, A., ve Tek, S. (2021). Türkiye’de yeniden evlenme olgusu: cinsiyet ve psikososyal değişkenler bağlamında bir değerlendirme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(44). <https://doi.org/10.26466/opus.935681>
- *Coe, J. L., Davies, P. T., Hentges, R. F., and Sturge-Apple, M. L. (2020). Understanding the nature of associations between family instability, unsupportive parenting, and children’s externalizing symptoms. *Development and Psychopathology*, 32(1), 257–269. <https://doi.org/10.1017/S0954579418001736>

- *Coe, J. L., Davies, P. T., and Sturge-Apple, M. L. (2017). The multivariate roles of family instability and interparental conflict in predicting children's representations of insecurity in the family system and early school adjustment problems. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *45*, 211–224. <https://doi.org/10.1007/s10802-016-0164-6>
- *Coe, J. L., Davies, P. T., and Sturge-Apple, M. L. (2018). Family instability and young children's school adjustment: Callousness and negative internal representations as mediators. *Child Development*, *89*(4), 1193–1208. <https://doi.org/10.1111/cdev.12793>
- *Evans, E. J., McCarthy, B., Benoit, C., and Jansson, M. (2018). Early trouble, long-term consequences: Does family instability keep people from doctors?. *Social Science Quarterly*, *99*(2), 599–615. <https://doi.org/10.1111/ssqu.12448>
- Evans, G. W., Li, D., and Whipple, S. S. (2013). Cumulative risk and child development. *Psychological Bulletin*, *139*(6), 1342–1396. <https://doi.org/10.1037/a0031808>
- Fomby, P., and Cherlin, A. J. (2016). Family instability and child well-being. *American Sociological Review*, *72*(2), 181–204.
- *Fomby, P., and Osborne, C. (2017). Family instability, multipartner fertility, and behavior in middle childhood. *Journal of Marriage and Family*, *79*(1), 75–93. <https://doi.org/10.1111/jomf.12349>
- Forman, E. M., and Davies, P. T. (2003). Family instability and young adolescent maladjustment: The mediating effects of parenting quality and adolescent appraisals of family security. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, *32*(1), 94–105. https://doi.org/10.1207/S15374424JCCP3201_09
- *Gaydosh, L., ve Harris, K. M. (2018). Childhood family instability and young adult health. *Journal of Health and Social Behavior*, *59*(3), 139–148. <https://doi.org/10.1177/0022146518785174>.Childhood
- *Goldberg, R. E., Tienda, M., ve Adserà, A. (2017). Age at migration, family instability, and timing of sexual onset. *Social Science Research*, *63*, 292–307. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2016.09.021>
- *Hadfield, K., Amos, M., Ungar, M., Gosselin, J., ve Ganong, L. (2018). Do changes to family structure affect child and family outcomes? A systematic review of the instability hypothesis. *Journal of Family Theory and Review*, *10*(1), 87–110. <https://doi.org/10.1111/jftr.12243>
- *Hadfield, K., Ungar, M., ve Nixon, E. (2018). Rethinking discourses of family instability. *Journal of Family Social Work*, *21*(2), 172–187. <https://doi.org/10.1080/10522158.2017.1410268>
- Halisdemir, D., ve Nazlı, S. (2023). Boşanmaya uyum programının velayeti üstlenmiş anne ve çocuklarının boşanmaya uyum , psikolojik sağlamlık ve aile yaşam doyumlarına etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *6*(1), 1–36.
- *Halpern-Meehan, S., and Turney, K. (2022). Family instability and adolescent relationships: The role of parental relationship churning. *Youth & Society*, *54*(5), 730–765. <https://doi.org/10.1177/0044118X20985148>
- Karapınar Kocağ, E. (2023). An individual level investigation on the relationship between being a single parent and poverty. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(2), 450–460. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.1272664>
- *Lessem, R., and Sanders, C. (2019). The effects of family instability on children's outcomes. *Society for Economic Dynamics*, 1–43.

- *Li, Z., Sturge-Apple, M. L., and Davies, P. T. (2022). Family instability, parenting, and child externalizing problems: Moderation by maternal sympathetic stress reactivity. *Development and Psychopathology*, 35(4), 1–13. <https://doi.org/10.1017/s095457942200058x>
- *Li, Z., Sturge-Apple, M. L., Martin, M. J., and Davies, P. T. (2019). Interactive effects of family instability and adolescent stress reactivity on socioemotional functioning. *Developmental Psychology*, 176(1), 139–148. <https://doi.org/10.1037/dev0000784>. Interactive
- *Lu, Y., Zhang, R., and Du, H. (2021). Family structure, family instability, and child psychological well-being in the context of migration: evidence from sequence analysis in China. *Child Development*, 92(4), e416–e438. <https://doi.org/10.1111/cdev.13496>
- *Mallette, J. K., Futris, T. G., and Schramm, D. G. (2018). Fostering a culture of family-centred care: Child welfare professionals' beliefs about fathers, family instability, and the value of relationship education. *Child & Family Social Work*, 23(3), 354–363. <https://doi.org/10.1111/cfs.12422>
- Minner, D. D., Levy, A. J., and Century, J. (2010). Inquiry-based science instruction-what is it and does it matter? Results from a research synthesis years 1984 to 2002. *Journal of Research in Science Teaching*, 47(4), 474–496. <https://doi.org/10.1002/tea.20347>
- Öksüzler Cabılar, B. ve Yılmaz, A. E. (2022). Boşanma ve boşanma sonrası uyum: tanımlar, modeller ve uyumun değerlendirilmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 14(1), 1–11. <https://doi.org/10.18863/pgy.910766>
- Osborne, C., Berger, L. M., and Magnuson, K. (2012). Family structure transitions and changes in maternal resources and well-being. *Demography*, 49(1), 23–47. <https://doi.org/10.1007/s13524-011-0080-x>
- *Robinson, B. A. (2018). Conditional families and lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer youth homelessness: Gender, sexuality, family instability, and rejection. *Journal of Marriage and Family*, 80(2), 383–396. <https://doi.org/10.1111/jomf.12466>
- *Sánchez, A. R. (2023). The complex effects of family instability on adolescent problem behavior in a U . S . birth cohort. 1–32. <https://doi.org/https://doi.org/10.31235/osf.io/xuvn6>
- *Schmeer, K. K., Ford, J. L., and Browning, C. R. (2019). Early childhood family instability and immune system dysregulation in adolescence. *Psychoneuroendocrinology*, 102, 189–195. <https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2018.12.014>
- *Schoon, I. (2019). The well-being of children in the face of socio-economic deprivation and family instability. *Revue des politiques sociales et familiales*, 189–202. <https://doi.org/10.3406/caf.2019.3359>
- *Smith, C., Crosnoe, R., and Cavanagh, S. E. (2017a). Family instability and children's health. *Family Relations*, 66(4), 601–613. <https://doi.org/10.1111/fare.12272>
- *Smith, C., Crosnoe, R., and Cavanagh, S. E. (2017b). Family instability and children's health. *Family Relations*, 66(4), 601–613. <https://doi.org/10.1111/fare.12272>
- Sroufe, L. A. (1997). Psychopathology as an outcome of development. *Development and Psychopathology*, 9(2), 251–268. <https://doi.org/10.1017/s0954579497002046>
- *Sturge-Apple, M. L., Davies, P. T., Cicchetti, D., Hentges, R. F., ve Coe, J. L. (2017). Family instability and children's effortful control in the context of poverty: Sometimes a bird in the hand is worth two in the bush. *Development and Psychopathology*, 29(3), 685–696. <https://doi.org/10.1017/S0954579416000407>
- *Thomson, E., Winkler-Dworak, M., and Beaujouan, É. (2019). Contribution of the rise in

cohabiting parenthood to family instability: Cohort change in Italy, Great Britain, and Scandinavia. *Demography*, 56(6), 2063–2082. <https://doi.org/10.1007/s13524-019-00823-0>

*Turney, K., ve Halpern-Meekin, S. (2021). Incarceration and family instability: Considering relationship churning. *Journal of Marriage and Family*, 83(5), 1287–1309. <https://doi.org/10.1111/jomf.12794>

TÜİK, (2021). İstatistiklerle aile. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Aile-2021-45632> adresinden erişildi.

TÜİK, (2022). İstatistiklerle aile. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Aile-2022-49683> adresinden erişildi.

TÜİK, (2021). İstatistiklerle Çocuk. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk202145633#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Adrese%20Dayal%C4%B1%20N%C3%BCfus%20Kay%C4%B1t%20Sistemi,7'sini%20k%C4%B1z%20%C3%A7ocuklar%20olu%C5%9Fturdu> adresinden erişildi.

Varol, A., Albayrak-Kaymak, D., Akmehmet-Şekerler, S., ve Markell, M. A. (2021). Attachment patterns, mourning reactions, and dysfunctional romantic relationship beliefs among young adults with and without early parental loss. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 38(1), 43–69. <https://doi.org/10.52597/buje.994857>

Uman, L.S.(2011). Systematic reviews and meta-analyses. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent*, 20(1), 57-59.

*Womack, S. R., Clifford, S., Wilson, M. N., Shaw, D. S., ve Lemery-Chalfant, K. (2021). Genetic moderation of the association between early family instability and trajectories of aggressive behaviors from middle childhood to adolescence. *Behavior Genetics*, 51, 476–491. <https://doi.org/10.1007/s10519-021-10069-5>

*Womack, S. R., Wilson, M. N., Tong, X., Lemery-Chalfant, K., ve Shaw, D. S. (2022). Trajectories of early childhood family instability and the development of externalizing behaviors from middle childhood to adolescence: A prospective study of at-risk families. *Child Development*, 93(3), 266–281. <https://doi.org/10.1111/cdev.13726>

Yıldırım, O. (2021). Divorce, loss and grief: An overview of their effect on children and adolescents and theoretical framework. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 297–308. <https://doi.org/10.53047/josse.945281>

Not: Çalışma kapsamında sistematik analize dâhil edilen makalelerin başına "*" işareti koyularak belirtilmiştir.

Extended Abstract

Introduction: In recent years, academics from various disciplines working on the concept of family have realized that it is not enough to focus intensively on other elements of the family structure, such as parental divorce and single parenthood, which are thought to negatively affect children's development (Cavanagh et al., 2018). Researchers have focused on the number and cumulative effect of the events that occurred rather than considering the situations happened in child's life as a cross-section such as divorce, death, parental remarriage. In other words, researchers have focused on family instability rather than family structure (Cavanagh et al., 2018; Gaydoshe Harris, 2018). In this context, the concept of family instability was introduced in order to functionally define and measure the situation in question. Family instability is defined as the changes in family structure such as divorce, loss of parents, addition of a new parental figure, change of residence, loss of job/income, and changes in the romantic relationship of the child's primary caregiver (Ackerman et al., 1999; Forman and Davies, 2003).

Each transition in family relationships creates different stressors in the lives of children and their parents (Hadfield et al., 2018). Many studies have been conducted abroad on how family instability affects children and parents (Ackerman et al.; Brown et al., 2016; Forman and Davies, 2003). However, no direct research on family instability has been found in Turkey. For this reason, it is aimed to systematically review the studies on family instability in the international literature over the past six years and to provide a comprehensive overview of the research conducted. In line with this general purpose, the research sought answers to the following questions:

1. What is the distribution of the studies by years?
2. What is the distribution of studies according to participant groups?
3. What is the distribution of studies according to the number of participants?
4. What is the distribution of the studies according to the written language?
5. What is the distribution of the studies according to the academic journals in which they were published?
6. What is the distribution of studies according to research methods?
7. What is the distribution of studies according to keywords?

Method: In this study, descriptive survey model was used to reveal the existing situation. For this purpose, systematic review design one of the qualitative research methods, was used. For the research, firstly, the keywords to be used for literature review, the indexes to be searched and the years of studies to be included were determined. In this

framework; "family instability" and "aile istikrarsızlığı" were identified as keywords. The studies encountered in the research as inclusion criteria for the study:

- The study must have been published in a peer-reviewed scientific journal.
- The study must have been published between 2017 and 2023
- The language of the published study is determined as Turkish or English.

Results: When the 31 studies included in the study were analyzed, the following findings were obtained. A significant part of the studies on family instability conducted in the last six years (n=10) were published in 2018. The studies are mostly conducted on child and adolescent samples. In the studies carried out, it is seen that the maximum number of samples (n = 7) is in groups of 0-500 people. No studies were found in Turkey in the literature searches conducted both in the last six years and in all time periods. It has been observed that publications on family instability have been published in many different disciplines. It is noteworthy that the journals in which the studies are published are mostly academic journals that publish on child and adolescent development. It is observed that more than half of the studies examined are research articles (n = 17).

Conclusion & Recommendations: Occurring in children's family processes; it is known that each event such as divorce, loss of a parent, change of residence, new romantic relationships of the primary caregiver is a source of stress for the child. However, as these events occur again and again, new stresses have a cumulative effect on the child over time. This situation, which is expressed as family instability, can negatively affect the child's development process. Children experiencing family instability are negatively affected in many aspects such as school adaptation (Coe et al., 2018), well-being (Fomby and Cherlin, 2015; Lu et al., 2021; Schoon, 2019), social and cognitive competencies (Schoon, 2019). Similarly, parents also spend their economic and psychological resources trying to cope with family instability and their physical and/or emotional well-being is negatively affected (Li et al., 2022). For this reason, it is considered important to conduct research on the concept of family instability. In line with the results of this research, some suggestions for researchers are presented.

- It can be seen that all of the articles examined within the scope of the research are studies aiming to reveal the existing situation or relationships. Considering that individuals experiencing family instability are in the risk group, it is thought that there is a need for experimental studies to develop psychoeducational programs that will support the adaptation of individuals experiencing these processes to stressful situations.
- It was concluded that the studies were mostly conducted with children and adolescents. Instabilities and transitions affect parents as well as children. For this reason, it can be

said that there is a need for studies to be conducted with parents on the concept of family instability.

- There is currently no measurement tool to determine family instability in Turkey. For this reason, the measurement tools developed to reveal the structure in question can be culturally adapted. Or, new measurement tools specific to Turkish culture and needs can be developed by adhering to the theoretical framework of the concept of family instability.
- In Turkey, where divorce and single parent living rates are significant, studies can be conducted to determine the prevalence of family instability and which dimensions (divorce, loss of a parent, remarriage of a parent, job loss, change of residence) are experienced more frequently.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Esat ÖZGÖRENEK. Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma A.B.D., Konya, Türkiye. e-mail: esatozgorenek@outlook.com

PhD Student, Necmettin Erbakan University, Department of Guidance and Psychological Counseling, Konya, Turkey. e-mail:esatozgorenek@outlook.com

Hasan YILMAZ. Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma A.B.D., Konya, Türkiye. e-mail: hasanyilmaz@erbakan.edu.tr

Prof. Dr., Necmettin Erbakan University, Department of Guidance and Psychological Counseling, Konya, Turkey. e-mail: hasanyilmaz@erbakan.edu.tr

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

No conflict of interest has been declared by the authors.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding support was received.

ORCID

Esat Özgörenek <https://orcid.org/0000-0002-7104-5439>

Hasan Yılmaz <https://orcid.org/0000-0002-9069-1524>